

Protokoll nr 2 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 18 februari, 2020, kl. 16:00- 16:50

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-14, omedelbart justerade §§7, 10

Dag för justering:

2020-02-20

Erik Slottnér (KD)
ordförande

Claes Elmgren (S)
ledamot

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Elin Larsson (C)
Claes Elmgren (S)
Lisa Gustafsson (S)
Robert Mjörnberg (V)
Kerstin Thelander (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Truls Ljungström (M)
Felix Finnveden (S), tjänstgörande
Bengt-Olov Tengmark (S)
Elisabeth Persson-Grip (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Ledamoten Mirja Räihä (S)

Ersättarna Lisbeth Crabo Ljungman (M), Anna Simon-Karlsson (C), Paulina Draganja (L) och Melisa Guner (S)

Tjänstgörande:

Felix Finnveden (S) för Mirja Räihä (S)

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschefen Patric Rylander. Avdelningschefen Raili Karlsson, T.f. avdelningschef Birgitta Charlez samt nämndsekreteraren Christer Bergman.

I sammanträdet deltog även forskaren Carin Lennartsson från Äldrecentrum §§ 1-6 samt borgarrådssekreterarna Fredrik Bergström, Mejke Runström §§ 1-6 och Sarah Heidenborg.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnar mötet. Ledamöter och ersättares närvaro noteras.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med ledamoten Claes Elmgren (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 1/2020-01-28

Äldrenämndens protokoll från 2020-01-28 anmäldes.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmäldes.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Forskaren Carin Lennartsson från Äldrecentrum presenterade folkhälsorapporten för region Stockholm.

§ 7. Verksamhetsberättelse för äldre nämnden 2019

Dnr 1.2.2-696/2019

Äldre nämndens beslut

1. Äldre nämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2019 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-02-03

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort uppnåtts under året och redovisar i tjänsteutlåtandet genomförandet av dessa i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS).

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Claes Elmgren m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldre nämnden visar ett överskott om 2,7 miljoner kronor för år 2019, varav 1,9 miljoner kronor hänvisas till lägre kostnader för övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling. Anledningen till detta anges vara dels att alla utbildningar inte varit fullbokade, dels att den personal som påbörjat utbildningar inte alltid har kunnat fullfölja dem. Ersättningen för vikarietäckning har varit betydligt lägre än budgeterat. Det betyder alltså att de som inte kunnat fullfölja sin utbildning har arbetat istället. Detta är oroande och vi skulle gärna se att förvaltningen närmare följer upp anledningarna till varför personalen inte fullföljt sina studier.

För att nå målen om en ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare med goda språkkunskaper och grundutbildning behöver vi ge verksamheterna de bästa förutsättningar vi kan och underlätta för personalen. Vi vill därför se fler

bemanningsenheter, med fastanställda heltidsvikarier för att täcka upp då ordinarie personal är frånvarande bland annat på grund av just utbildningar. Med bemanningsenheter minskar även den administrativa bördan med att ringa in och introducera ny personal i verksamheten. Vi tror att grundbemanningen inom äldreomsorgen behöver öka, för att minska användningen av timanställningar och för att förbättra arbetsmiljön.

Personalkontinuiteten i hemtjänsten behöver bli bättre och vi anser att det krävs ett större arbete än att konstatera att siffrorna ser bra ut jämfört med övriga landet. Inte heller nya sätt att mäta och följa upp personalkontinuiteten regelbundet kommer att ge tillräckliga resultat. Därför föreslår vi att förvaltningen ser över möjligheten att införa sanktioner för de utförare som inte når målen. Trygga anställda är en annan framgångsfaktor för en hög kontinuitet och fasta anställningar på heltid är en viktig komponent för att få människor att vilja arbeta kvar. Därför är det oroande med de ändringar majoriteten gjorde i upphandlingsunderlagen för hemtjänsten, vilka vi befärar kommer att försämra de anställdas arbetsvillkor. Istället för att heltid ska vara norm, AVA-anställningar undvikas och timanställningar likaså, utöver vad som krävs för att exempelvis täcka korttidsfrånvaro, ska utföraren nu endast eftersträva att de anställda erbjuds heltid och fast anställning. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta kvar. Vi måste dessutom arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera fler till yrket. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet för den enskilde. Inte heller kommer fler händer att lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg. Även med tanke på att indexet Bra arbetsgivare sjunkit med 9 procentenheter och nu ligger på 68 % är oroväckande i en tid då kompetensförsörjningen kommer bli ett allt större problem.

Äldrenämnden bör i samarbete med Micasa Fastigheter AB i kommande äldreboendeplanering beakta framtida behov av seniorbostäder med i första hand aktivitetscentra och i annat fall krav på gemensamma lokalare där det ska finnas möjligheter för gemensamma måltider. Det är av stor vikt att seniorbostäderna byggs med rimliga hyror för att även pensionärer med låga pensioner har möjlighet att flytta till ett mer anpassat boende.

§ 8. Fördelning av stimulansbidrag till äldreomsorgen

Dnr 3.4-86/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till modell för fördelning av stimulansmedel till äldreomsorgen 2020 motsvarande 8,2 mnkr.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att fördela stimulansmedel om 6,2 mnkr till utförare med hälso- och sjukvårdsansvar utifrån den modell som föreslås i detta ärende.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-02-03

Stockholms stad har tilldelats 8,2 mnkr för att skapa goda förutsättningar för medarbetare inom den kommunala hälso- och sjukvården. Medlen får användas till att utveckla arbetets organisering, öka bemanningen, utveckla arbetssätt och verksamhetsstöd som bidrar till att attrahera, behålla och utveckla medarbetare inom hälso- och sjukvården.

Äldreförvaltningen har fått i uppdrag att administrera och fördela dessa medel till stadens verksamheter. Merparten om 6,2 mnkr kommer att fördelas till särskilda boenden, både kommunalt och privat drivna. LSS-hälsan kommer att ta 1,0 mnkr i anspråk och 1,0 mnkr kommer att gå till utbildning av legitimerad personal inom äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 9. Fördelning av medel för utveckling inom demensområdet år 2020

Dnr 3.4-80/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av medel inom demensområdet år 2020

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-01-17

Kommunfullmäktige (KF) har sedan 2012 årligen avsatt medel i äldrenämndens budget för utveckling inom demensområdet. För år 2020 har 9 750 tkr budgeterats till utveckling av specialiserade hemtjänstgrupper och utveckling av multiprofessionellt arbetssätt hos beställarenheterna.

Samtliga hemtjänstenheter i såväl staden som privat regi har uppmanats ansöka om medel. Totalt har 78 specialiserade hemtjänstgrupper och tolv beställarenheter ansökt och beviljats medel.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 10. Fördelning av medel inom projekt matlyftet 2020

Dnr 3.3-83/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag på fördelning av medel motsvarande 4,5 mnkr inom projekt matlyftet.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att besluta om eventuell omfördelning av stimulansmedel som inte rekviderats
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-01-28

Under 2019 genomfördes projekt matlyftet vars syfte var att lyfta måltidsupplevelsen, motverka ofrivillig ensamhet och sprida goda exempel. I budget 2020 har äldrenämnden fått i uppdrag att i samråd med stadsdelsförvaltningarna fortsätta med matlyftet under år 2020. Matlyftet är budgeterat till 4,5 mnkr. Alla stadsdelsförvaltningar har inkommit med en ansökan vilket totalt är 13 ansökningar där Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö har en gemensam ansökan. De sökta beloppen från stadsdelsförvaltningarna uppgår totalt till 12,3 mnkr och därför har prioriteringar av medlen varit nödvändig.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Ledamoten Claes Elmgren m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Maten och måltiden betyder mycket för den äldres välbefinnande och hälsa. Måltiderna förebygger undernäring och sjukdomar, samt är en viktig social del och ett positivt inslag i vardagen. Många av våra äldre är ofrivilligt ensamma, vilket kan leda till depression och minskad aptit, med undernäring och ytterligare sjukdomar som följd. Eftersom

alltfler äldre bor kvar i ordinärt boende och många lever isolerat är måltiden viktig även inom hemtjänsten.

Vi välkomnar att förvaltningen inför ansökan för år 2020 anordnat en inspirationsträff med syfte att lyfta goda exempel och utbyta erfarenheter och det är positivt att tilldelningen av medel för år 2020 inte har beviljats för inköp av inventarier. Stockholms äldre behöver kraftfulla insatser som motverkar undernäring och ofrivillig ensamhet. Kunskapen kring maten och måltidsupplevelsens betydelse för hälsa och välmående behöver öka och vi är tveksamma till att majoritetens satsningar ger de långsiktiga effekter våra äldre behöver för att stärka måltidens betydelse, förebygga undernäring och förebygga ofrivillig ensamhet. Flera av aktiviteterna nyttjas av dem som redan tar sig till aktivitetscentren och de som är ofrivilligt ensamma och socialt isolerade riskerar att inte delta i aktiviteterna. Det uppsökande arbetet för att nå de ofrivilligt ensamma saknas ofta och behöver förbättras. En föreläsning om livsglädje eller en bussutflykt kan ge en aktiv äldre ett stort utbyte och verka förebyggande, men vi hade velat se en större insats på det uppsökande arbetet för att aktiviteterna ska komma dem till del som mest behöver det.

Vi tror att något som gör en långsiktig och verklig skillnad är att ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre. Ombud som sprider kunskaper om bra mat för äldre, vilka lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informerar och inspirerar övrig omvårdnadspersonal. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsan för äldre och ökar kvaliteten inom verksamheterna.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Mat är livsviktigt, både som källa till glädje och social samvaro och som en nödvändighet för att behålla hälsan. Vänsterpartiet ställer sig positiva till aktiviteter och insatser som främjar äldres intresse för mat och kunskaper om matens betydelse för hälsan. Det är glädjande att se att flera av aktiviteterna har gett positiva resultat. Men vi ser samtidigt att flertalet av de aktiviteter som görs inom ramen för matlyftet riktar sig till de äldre som är relativt friska och som kan ta sig hemifrån. Det är visserligen viktigt med preventiva insatser kring mat för dessa personer så

att de håller sig friska länge, men det är inte den målgruppen som i dagsläget är mest drabbad av undervikt och social isolering.

Vi efterlyser fler insatser för personer i ordinärt boende som har svårt att ta sig till och från aktiviteter. Måltidsvän är ett utmärkt initiativ, men det visade sig tyvärr svårt att genomföra då det var svårt att rekrytera volontärer till detta uppdrag.

Vänsterpartiet skulle hellre se att resurser satsas på generösare hemtjänstuppdrag, där personalen skulle få tid att sitta med vid måltider. Minutsheman och verksamheter med låg bemanning sammantaget med effektiviseringskrav samverkar dåligt med ambitionen att skapa en miljö där den äldre finner matglädje och där personalen har den tid som krävs. I ett tidigt skede vid observerad nutritionsproblematik bör åtgärder omgående vidtas för den boende och personalen måste kunna få stöd, hjälp och tid att genomföra detta enligt uppsatta mål för nutrition, mat och måltider

I rapporterna *Tid för mat* från Kommunal och *Matlåda - med eller utan samtal* av Kommunal och Akademikerförbundet SSR är budskapet tydligt vart fokus bör ligga; nämligen att skapa ett större handlingsutrymme för de anställda inom omsorgen, stärka utbildningsnivån, i synnerhet på området nutrition och att samtliga biståndsbeslut rörande mat verkligen ska säkerställa att maten hamnar i magen hos den enskilde.

§ 11. Anmälan av protokoll av kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 11 februari 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 11 februari 2020 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 12. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor från 13 februari 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 13 februari anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 13. Postlista för 1-31 januari 2020**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna

Ärendet

Postlista för 1-31 januari 2020 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 14. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmälades.

Mötet avslutades.

Vid protokollet

Christer Bergman, nämndsekreterare